

Kuopion kultt.hist. museo
esih. top. ark.

VEHMERSALMI
Ritoniemi
Korkea-Varpanen
1.603.

Kiviraunion tarkastus Vehmersalmen Korkea-Varpasessa 1988.

Maanmittauskonttorin Joensuun kartastoyksiköstä Risto Paanala ilmoitti kartastoyksikön löytäneen uusintaperuskartoituksen... maastotöissä Etelä-Kallaveden saarista kiviröykkiöitä. Asiasta oli oltu syyskuun alkupuolella yhteydessä museovirastoon, ja 16.9.1988 sain puhelimesta Kuopion museossa tarkempia sijaintitietoja. Havaintoja oli tehty Vehmersalmen Mustikka-saarella, josta jo ennestään museon tiedossa on raunio (1.602.), Kuopion Hukkanen -saaren lounaispäässä (kts. 1.120.) sekä Vehmersalmen "Korkea-Varpasen koillis-päässä". Lähdin tarkastamaan tietoja 17.9.1988 moottoriveneellä, ja viimeksi luetellussa kohteessa totesin seuraavaa:

Korkea-Varpanen on 1,3 ha:n kokoinen kolmen jyrkästi kohoavan kallioharjanteen muodostama saari. Se sijaitsee Ritoniemen länsipuolella, n. 550 m:n päässä Ritoniemen venelaiturista lounaaseen. Saaren pohjoisosassa kallioharjanteiden välissä on saaren omistajien saunarakennus, muuta rakennuskantaa ei ole. Länsi-koillisosan harjanteella on kallion päälle kasattu kiviröykkiö, jonka kiviä on levitelty ympäristöön. Röykkiöön on kaivettu kolme lähelle kalliopintaa ulottuvaa kuoppaa, mutta sammaloitumisesta päätellen vuosia sitten. Reunoilla on vielä kerroksittaista kivilatomusta jäljellä. Rouva Raili Karikosken mukaan raunion ympärillä on ollut nyt sammalen alle jäänyt kivikehä (selvimmin rannan puolella), mutta käynnilläni en sellaiseen kiinnittänyt huomiota.

Kivirauniota on mielestäni pidettävä ajaltaan epämääräisenä, kiinteiden muinaisjäännösten luokkaan II kuuluvana kohteena. Myös raunion säilyttämistä restauroituna tutkimusten jälkeen puoltaa sen komea, järvellekin näkyvä sijaintipaikka avaran vesireitin varrella.

Kertomukseen liittyvät valokuvat: F.a. 2943-46

Kuopiossa, 19.9.1988

Jouko Aroalho
Jouko Aroalho
amanuenssi

PK

3244 02

HITMALAHTI

VEHMERSALMI RITONIEMI KORKEA-VARPANEN 1.603.

F.a. 2944

F.a. 2945

KIVIRÖYKKIÖ KUVATTUNA KAAKOSTA

ΚΙΒΙΡΔΥΚΚΙΟ
ΚΙΒΑΤΤΙΝΑ
ΡΟΤΤΟΙΣΕΣΤΑ

F.a. 2946

ΚΙΒΙΡΔΥΚΚΙΟ
ΚΙΒΑΤΤΙΝΑ
ΛΥΩΤΕΕΣΤΑ

F.a. 2943